

Ekonomi Politigi ve Medyanın Ekonomi Politigi Üzerine Yapılan Çalışmaların İçerik Analiz Yöntemiyle Karşılaştırmalı Analizi

Ahmet Tuncay ERDEM*
ahmeterdem@ibu.edu.tr
ORCID: 0000-0003-4573-8415

Özge AKCAOĞLU ERDEM
ozgeakcaogluerdem@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8672-7600

Araştırma Makalesi

DOI:...

Geliş Tarihi: 09.12.2021

Kabul Tarihi: 10.12.2021

Atıf Bilgisi

Erdem, A.T., Akcaoglu Erdem, Ö. (2021). Ekonomi Politigi Ve Medyanın Ekonomi Politigi Üzerine Yapılan Çalışmaların İçerik Analiz Yöntemiyle Karşılaştırmalı Analizi, *Ahi Evran Akademi*, 2(2), 162-170

ÖZ

Son yıllarda özellikle iletişim alanında araştırmacılar tarafından ilgi görmeye başlayan ekonomi politigi kavramı bu araştırmada da incelenmektedir. Araştırma kapsamında ekonomi politiginin medya boyutu incelenmektedir. Ekonomi politigi ve medyanın ekonomi politigi konularına yönelik içerik analizi yöntemi uygulanarak konularla ilgili çalışmalar incelenmeye çalışılmıştır. Bu sayede gelecekte ilgili konular hakkında araştırmacılara yol göstermek amaçlanmaktadır. Araştırma kapsamında, ekonomi politigi ve medya konularından türetilmiş lisansüstü tezler yöntem ve içerik yönlerinden ele alınmaktadır. Bu araştırmalara, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi internet veritabanı kullanılarak ulaşılmıştır. İlgili konular hakkındaki araştırmalar; anahtar kelimeler, yabancı kaynak sayısı, kaynak oranı, araştırma yöntemi ve metin içerisinde yer alan "ekonomi politigi" ve "medya" kelime miktarı dikkat edilerek içerik analiz yöntemi kapsamında incelenmektedir. Araştırma bulgularından iletişim alanında ekonomi politigi ve özellikle medyanın ekonomi politigi kavramlarıyla ilgili yapılan araştırmaların kısıtlı olduğu belirlenmiştir. İlgili konuların araştırmalar açısından daha çok rağbet göreceği düşünülerek araştırma kapsamında çeşitli öneriler sunulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Ekonomi politigi, medyanın ekonomi politigi, içerik analizi.

A Comparative Analysis of Studies on Political Economy and Media's Political Economy with Content Analysis Method

ABSTRACT

The concept of political economy, which has attracted attention especially by communication researchers in recent years, is examined in this study. Within the scope of the research, the media dimension of political economy is examined. By applying the content analysis method for the political economy and the political economy of the media, studies on the subjects were tried to be examined. In this way, it is aimed to guide researchers about related topics in the future. Within the scope of the research, derived postgraduate theses on political economy and media are discussed in terms of method and content. These studies were accessed by using the Higher Education Council Thesis Center database. Studies on related topics; The number of foreign words, keywords, source rate, the method used, and the amount of "political economy" and "media" words in the text. As a result of the research, it has been determined that the research on the concepts of political economy in the field of communication, especially the political economy of the media, is limited. Considering that related topics will be more popular in terms of research, various suggestions are presented within the scope of the research.

Keywords: Political economy, the political economy of the media, content analysis.

Giriş

Ülkeler zaman zaman ekonomik krizlerle karşı karşıya gelmekle birlikte bu krizlerden çıkış yolları aramaları bir zorunluluk haline gelmiştir. Özellikle küreselleşen dünyada uluslararası ilişkilerin önem kazanmasıyla birlikte ülkeler hem ekonomik krizlere hem de uluslararası krizlere maruz kalarak olumsuz etkilenmektedir. Dünyanın küreselleşmesiyle birlikte çok çeşitli nedenlerle meydana gelen uluslararası sorunlar genelde ülkelerin karşısına ekonomik kriz olarak çıkmaktadır. Türkiye 2000'li yıllardan itibaren büyük ekonomik krizlere maruz kalmaya başlamış ve günümüzde de hala bu krizlerden çıkış yolları aramaktadır. Genelde borç ve döviz kriziyle başa çıkmak zorunda kalan Türkiye aynı zamanda emperyalist ülkelerin diplomatik ve politik ilişkilerden kaynaklanan sorunlarla da baş etmek zorunda kalmaktadır. Bu kapsamda Türkiye de meydana gelen mali ve politik krizler ekonomik krizlere dönüşerek Türk Lira' sının değerinin düşmesine ve enflasyonun artmasına neden olmaktadır. Bu noktada gerek Türkiye'nin ve gerekse diğer dünya ülkelerinin yaşadıkları krizler

* Sorumlu Yazar

onların sadece üretim eksikliklerinden kaynaklanmamakta aksine daha çok güçlü emperyalist ülkelerin baskıcı politikalarından kaynaklandığını göstermektedir. Dış ülkelerin, krizlerin oluşumunda önemli etkileri olması nedeniyle ekonomi politiği günümüzde önem kazanan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırma kapsamında ele alınan ekonomi politiği kavramı son dönemlerde araştırmacılar tarafından sıklıkla kullanılan ve rağbet görmeye başlayan alanlar arasında yerini almaktadır.

İletişim alanında araştırmacılar tarafından yeni yeni rağbet görmeye başlayan ekonomi politiği kavramı hakkında ulusal yazında yapılmış çalışmaların oldukça kısıtlı olduğu görülmektedir. Bu nedenle ekonomi politiği konusunda yapılacak çalışmalar farklı açılardan incelemeyi sağlayacak çalışmaları irdelemek gibi etkenler bu araştırmanın özgün yanını oluşturmaktadır. Bu çerçevede araştırmanın amacı; ekonomi politiği ve medyanın ekonomi politiği kavramlarını ele alan lisansüstü araştırmaların incelenmesidir. Bu araştırma kapsamında amaçlanan, gelecekte özellikle medyanın ekonomi politiği konusunda yapılacak çalışmalara ışık tutacak bir rehber oluşturmaktır. Bu kapsamda araştırmanın sorusu; “Ekonomi Politigi ve Medyanın Ekonomi Politigi konularında Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi’nde yayınlanmış olan lisansüstü çalışmaların kapsam ve özellikleri nelerdir” şeklinde belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırma konuları bağımlılık teorisine dayandırılmaktadır. Bağımlılık teorisine göre merkez olan gelişmiş, emperyalist bir ülke diğer az gelişmiş veya gelişmekte olan çevre ülkelerin üzerindeki ekonomik ve politik baskı uygulayarak diğer ülkelerin ekonomilerinde yoğun bir biçimde çarpıtma, etkisizleştirme ve biçimsizleştirme yaparlar. Bu kapsamda çevre ülkelerde gelişen kapitalist yayılma çevre ülkelerin ekonomik bütünlüğünü bozarak gelişmelerini engellemektedir (Başkaya, 2004: 85; Weinberg, 2011; West ve Brown, 2013). Bunun sonucunda merkez ülkeler dış ülke ekonomilerini kendi istekleri doğrultusunda şekillendirerek bu ülkelerden hammadde ve daha az işlenmiş ürünler satın alma yoluna giderek bu ülkeleri kendilerine bağımlı hale getirirler. Diğer yandan yapılan bu işlemlerle merkez ülkeler çevre ülkelere ucuz fiyatlara mal alıp bu malları işledikten sonra daha yüksek fiyatlara satma yoluna gitmektedirler. Sonuç olarak gelişmekte olan veya az gelişmiş ülkeler, gelişmiş ülkelere bağımlı hale gelirler. Diğer yandan bağımlılık yalnızca ülkeleri değil aynı zamanda örgütleri ve bireyleri de etkilemektedir (Erdem, 2020a; Özdemir ve İpek, 2020; Özdemir, 2021a).

Araştırma kapsamında ilk olarak ekonomi politiği ve medyanın ekonomi politiği kavramları ilgili yazın kapsamında incelenerek kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Daha sonra araştırmanın yöntemi ele alınmıştır. Verilerin analizi ve bulgular başlığı altında incelenen çalışmaların; başlığı, yazarı, yayınlandığı üniversite, türü ve ilgili bilim dalı gibi bilgiler belirtilmiştir. Ayrıca çalışmaların kapsam ve içeriklerine ilişkin metin içerisindeki tekrarlanma miktarlarına, kelime miktarlarına, analiz tekniğine, kaynakça miktarına, uygulanan yöntem, sayfa sayısı ve anahtar kelimelere ilişkin kapsamlı bilgiler verilmek amaçlanmıştır. Sonuç kısmında ise araştırmaya yönelik çıkarımlarda bulunularak gelecekte yapılacak araştırmalara yönelik önerilere de yer verilmiştir.

Kavramsal Çerçeve

Ekonomi, sınırsız insan ihtiyaçlarının kıt kaynaklarla tatmin edilmesi için birey veya işletmelerin göstermiş oldukları ticari faaliyetlerdir (Altay ve Kurtaslan, 2008; Gürler, 2013; Düzgün, 2015). Türk Dil Kurumuna göre ekonomi “insanların yaşayabilmek için üretme, ürettiklerini bölüşme biçimlerinin ve bu faaliyetlerden doğan ilişkilerin bütünü” olarak tanımlanmıştır. Bu kapsamda ekonomi insanın var oluşunda itibaren süregelen bir süreç olarak görülebilir. İlk insanların toplayıcılık ve avcılıkla hayatlarını sürdürmelerinden başlayarak yerleşik hayata geçip, sanayileşme süreciyle teknolojinin gelişmesi sürecinden sonra ekonomik faaliyetler daha da gelişmiştir. Özellikle hukuk ve bankacılık sisteminin gelişmesiyle ticaretin daha güvenilir hale gelmesi, bireyler açısından ekonominin daha da önemsenmesi gereken bir bilim olduğunu göstermiştir. Bu kapsamda yakın zamana kadar üretim, işgücü ve sermaye tekelinde olan ekonominin günümüzde politik unsurları da önemli hale gelmeye başlamıştır. Özellikle emperyalist ülkelerin gelişmekte olan veya geri kalmış ülkeler üzerinde kurdukları politik baskılar bu ülkelerin ekonomilerini daha da içinden çıkılmaz hale getirmiştir. Bu kapsamda ekonominin politiği kavramı son zamanlarda araştırmacıların dikkatini daha da çeker hale gelmiştir.

Ekonomi politik; kapitalizm görüşüyle doğan bir zenginleşmenin ürünü olarak görülen bir durumu açıklamak için ortaya atılmış bir değerlendirmedir (Yaylagül, 2017: 141). Lenin ve Erdoğdu (1988) ekonomi politikünü toplumdaki üretim miktarı, bireylerin toplumsal ilişkileri ve toplumsal üretim düzeyleri ile ilişkili olduğunu belirterek ekonomi politikünü, klasik iktisat tanımından ziyade bireysel ve toplumsal sermayenin bileşiminden meydana gelen teori olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte Yaylagül (2017: 142) ekonomi politikün hareket noktasının ihtiyaç ve maddi varlıklara ulaşmayı sağlayan araçların gelişimi olduğunu vurgulamaktadır. Wasko (2004) ekonomi politik kavramını medya kapsamında ele alarak ekonomi politikün üç temel kategoride toplandığını belirtmektedir. Bu kavramlar Metalaşma, Mekansallaşma ve Yapılaştırmadır. Bu kapsamda Wasko ekonomi ile politikün birleşerek toplumsal değişime ve hegemonyaya dönüştüğünü belirtmekte ve tarih algısına da atıf yaparak ekonomi politikü kapsamında ahlaki kavram ve sosyal bütünlüğe de yer vermiştir. Bununla birlikte Yaylagül (2017) ekonomi politikünün sadece kapitalist bir kavram olmadığını belirterek ekonomi-medya ilişkisini ortaya koyan bütün dinamikleri içerdığini de belirtmektedir.

Yöntem

Araştırma kapsamında belirlenen araştırma sorusunun cevaplanması amacıyla Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi internet sitesinin “Tez Tarama” bölümünden “Ekonomi Politikü” ve “Medyanın Ekonomi Politikü” başlıklı tezler taranarak ilgili çalışmalar hakkında veriler elde edilmiş ve içerik yönünden incelenmeye tabi tutulmuştur.

Araştırma yöntemi olarak Ekonomi Politikü ve Medyanın Ekonomi Politikü konuları hakkında yapılan lisansüstü çalışmaları incelemek amacıyla içerik analiz yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmada betimsel içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. İçerik analizi; belirli bir zaman periyodu dâhilinde, belirlenen alan veya konulara yönelik uygulanan araştırmaların incelenerek belirli yöntem, amaç ve ölçütler aracılığıyla değerlendirilerek ele alınan çalışmaları tanımlamaya yardımcı olan bir analiz tekniğidir (Falkingham ve Reeves, 1998; Dochy, 2006; Erdem, 2017; Yıldırım ve Gümüşsoy, 2018; Erdem, 2020b; Özdemir, 2021b). Ayrıca içerik analizi; araştırma kapsamında elde edilen yazılı verilerin içeriklerine yönelik analizlerde bulunularak elde edilen bu verilerden mesajlar çıkarıp bu mesajların özetlenmesi şeklindedir (Cohen, 2007). İçerik analizi ile içerik araştırması yapılmaktadır. Bu kapsamda içerik analizi, yazılı ve sözlü verilerin belirli bir sistem dahilinde toplanarak kayıtların karakterize edilmesi ve karşılaştırılması tekniğidir (Tutar ve Erdem, 2020: 584). Bu kapsamda araştırmada ele alınan konulara yönelik ilgili lisansüstü tezlere ulaşılarak analizler yapılmıştır.

Bulgular

YÖK Ulusal Tez Merkezi internet veri tabanında ekonomi politikü ve medyanın ekonomi politikü konularında türetilmiş lisansüstü tezler ele alınmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezler

Çalışmanın Adı	Çalışmanın Yazarı	Tez Türü	Üniversite	Anabilim Dalı	Yıl
Çalışma 1. Yeni Dönem Türk Sinemasının Ekonomi Politikü: Yönetmen Odaklı Sinemadan Yapımcı Odaklı Üretim Mekanizmasına <i>Economic Politics Of New Era Turkish Cinema: From Director-Oriented Cinema To Producer-Oriented Production Mechanism</i>	Hilal Merve Kütükçü	Yüksek Lisans	Fırat Üniversitesi	İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı	2021
Çalışma 2. Medyanın Ekonomi Politikü Bağlamında Rahip Brunson Olayı Ve Dolar Krizinin Türk Medyasında Sunumu <i>The Presentation of The Reverend Brunson Event And dollar Crisis in</i>	Nergiz Boral Aslan	Yüksek Lisans	İnönü Üniversitesi	İletişim Bilim Dalı	2020

<i>Turkish Media in the Context of the Political Economy of Media</i>					
Çalışma 3. Yeni Medyanın Ekonomi Politikası <i>The Political Economy of New Media</i>	Ali Aydın	Yüksek Lisans	Marmara Üniversitesi	Basın Ekonomisi ve İşletmeciliği Bilim Dalı	2019
Çalışma 4. Eskişehir'deki Yerel Magazin Basınının Ekonomi Politikası: Follow ve Motto Dergileri Örnekleri <i>Political Economy of Local Magazine Press in Eskişehir: Examples of Follow and Motto</i>	Nursen Aydın	Yüksek Lisans	Anadolu Üniversitesi	Basın ve Yayın Anabilim Dalı	2019
Çalışma 5. İnternet Teknolojisi ile Değişen Haber Konsepti: Tık Haberciliğinin Ekonomi Politikası <i>The Changing News Concept with Internet Technology: Political Economy of Click Bait Journalism</i>	Canan Beştaş	Yüksek Lisans	Marmara Üniversitesi	Radyo Televizyon Bilim Dalı	2019
Çalışma 6. Türkiye'nin Liberalleşme Sürecinde Spor Basınının Ekonomi Politikası Ve Üç Büyük Futbol Kulübüne Yönelik Haberler Özelinde Spor Haberciliği <i>Political Economy of Sports Media During the Turkey's Liberalization Process and Sports Journalism for 3 Major Football Teams in Turkey</i>	Ali Cem Mentş	Yüksek Lisans	Marmara Üniversitesi	Medya Ekonomisi ve İşletmeciliği Bilim Dalı	2017
Çalışma 7. Türkiye'de Dizi Sektörü'nün Ekonomi Politikası <i>The political economy of the series sectors in the Turkey</i>	Melek Öztürk	Yüksek Lisans	Atatürk Üniversitesi	Radyo Sinema ve Televizyon Bilim Dalı	2015
Çalışma 8. Sağlık Haberlerinde Korku Çekiciliği Üzerinden Üretilen Söylemlerin Ekonomi Politikası <i>The Political Economy of Discourses Produced Through Fear Appeals In Health News</i>	Esra Gargalık	Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi	Basın Yayın Ana Bilim Dalı	2016
Çalışma 9. Ağ Toplumu Ekonomi Politikası: Türkiye'de 1990-2010 Yılları Arasında Medya Sektörünün Yeniden Şekillenmesi <i>Political Economy of the Network Society: Reconfiguration of the Media Sector in Turkey Between 1990-2010</i>	Aylin Dağsalgüler	Yüksek Lisans	İstanbul Üniversitesi	Radyo Televizyon Sinema Bilim Dalı	2013

Araştırma kapsamında Tablo 1' de görüleceği üzere ekonomi politikası ve medyanın ekonomi politikası konularına ilişkin analizde lisansüstü araştırmalardan Çalışma 1 ve Çalışma 2 İletişim Bilimleri alanında, Çalışma 3 Gazetecilik alanında, Çalışma 4 Basın Yayın alanında ve Çalışma 5, 7, 8 ve 9 Radyo, Televizyon, Sinema alanında ve Çalışma 6 ise Medya Ekonomi ve İletişim alanında yapılmıştır. Diğer yandan araştırma kapsamında yapılan incelemede sadece Çalışma 2 ve 3 medyanın ekonomi politikası konularında yapılmış olup diğer çalışmalar ise sadece ekonomi politikası konularını ele almıştır. Çalışmaların türlerine göre incelendiğinde bütün çalışmaların yüksek lisans düzeyinde olduğu görülmektedir. Konularla ilgili yapılan çalışmaların en fazla (Çalışma 3, 5 ve 6) Marmara Üniversitesi'nde yapıldığı belirlenmiştir. Çalışmaların tamamlandığı yıllara bakıldığında genel olarak çalışmaların son 5 yıl içerisinde yapıldığı görülürken Çalışma 9'un en önce yapıldığı çalışma olduğu ve 2013 yılında tamamlandığı belirlenmiştir. Araştırma kapsamında ele alınan çalışmaların tümünün açık erişimli olduğu belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında ele alınan çalışmaların sayfa sayıları, kelime sayıları ve Medyanın Ekonomi Politikü ve Ekonomi Politikü terimlerinin metin içerisinde vurgulanma/bulunma sayıları belirtilmektedir (Tablo 2-3).

Tablo 2. Ekonomi Politikü çalışmalarının biçimsel özellikleri

Çalışmanın Adı	Sayfa Sayısı	Kelime Sayısı	Ekonomi Politikü	Medyanın Ekonomi Politikü
Çalışma 1. Yeni Dönem Türk Sinemasının Ekonomi Politikü: Yönetmen Odaklı Sinemadan Yapımcı Odaklı Üretim Mekanizmasına	72	16.963	9	-
Çalışma 2. Medyanın Ekonomi Politikü Bağlamında Rahip Brunson Olayı Ve Dolar Krizinin Türk Medyasında Sunumu	159	41.375	23	12
Çalışma 3. Yeni Medyanın Ekonomi Politikü	213	49.721	38	3
Çalışma 4. Eskişehir'deki Yerel Magazin Basımının Ekonomi Politikü: Follow ve Motto Dergileri Örnekleri	164	43.021	26	9
Çalışma 5. İnternet Teknolojisi ile Değişen Haber Konsepti: Tık Haberciliğinin Ekonomi Politikü	125	27.910	9	-
Çalışma 6. Türkiye'nin Liberalleşme Sürecinde Spor Basımının Ekonomi Politikü ve Üç Büyük Futbol Kulübüne Yönelik Haberler Özelinde Spor Haberciliği	245	57.448	8	-
Çalışma 7. Türkiye'de Dizi Sektörü'nün Ekonomi Politikü	140	34.939	3	3
Çalışma 8. Sağlık Haberlerinde Korku Çekiciliği Üzerinden Üretilen Söylemlerin Ekonomi Politikü	269	57.518	103	-
Çalışma 9. Ağ Toplumu Ekonomi Politikü: Türkiye'de 1990-2010 Yılları Arasında Medya Sektörünün Yeniden Şekillenmesi	162	29.936	49	8

Tablo 2'de incelenen çalışmalara yönelik biçimsel özelliklere belirtilmektedir. Çalışmaların sayfa sayıları incelendiğinde en düşük sayının Çalışma 1 olarak 72 olduğu ve en yüksek sayının 269 olduğu görülmektedir. Diğer yandan çalışmalardaki toplam kelime miktarları çalışmaları içeren “.pdf” formatındaki dosyaların, “.doc” formatına dönüştürülerek kelime sayımı yapılmıştır. Araştırma kapsamında en fazla kelime sayısının Çalışma 6'da olduğu belirlenirken en az kelime sayısının Çalışma 1'de olduğu belirlenmiştir. Medyanın Ekonomi Politikü ve Ekonomi Politikü anahtar kelimelerinin kullanılışına göre medyanın ekonomi politikü kelimesi Çalışma 2, 3, 4, 7 ve 9 da kullanılmıştır. Diğer yandan bütün çalışmalarda ekonomi politikü anahtar kelimesi kullanılmıştır. Tablo 3'te tezlere ilişkin anahtar kelimeler ile uygulama alanları belirtilmektedir.

Tablo 3. Çalışmaların anahtar kelimeleri ve uygulama alanları

	Anahtar Kelimeler	Uygulama Alanları
Çalışma 1	Ekonomi politik, sinema, yapımcı, yönetmen	Sinemanın ekonomi politikü perspektifinde ele alınan filmler inceleneceği için tarama modeline yönelik betimsel bir çalışmadır. Araştırma için nitel durum çalışması deseni belirlenmiştir.
Çalışma 2	Ekonomi politik, söylem, medya ve siyaset, ideoloji, haber, içerik analizi, diplomasi, söylem analizi, Türkiye – ABD ilişkileri	Rahip Brunson olayının Türkiye'yi politik-ekonomik yönden nasıl etkilediğinin tespit edilmesi, gelişen bu olayın ekonomik krize dönüşerek piyasaları olumsuz etkilemesi, bu krizin yeni medyanın aracı olarak internet gazeteciliğinde ve basılı gazetelerde nasıl yer aldığı ortaya belirlenmiştir.
Çalışma 3	Yeni Medya, Ekonomi Politik, İnternet Gazeteciliği	Türkiye'de en çok rağbet gören haberler.com haber sitesine yönelik maddi üretim yapısının metinler üzerindeki etkileri, içerik taraması teknikleri ve nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine mülakat teknikleriyle incelenmiştir.
Çalışma 4	Eleştirel ekonomi politik, neo-liberal politikalar,	Eskişehir'de yayımlanan magazin dergileri (<i>Follow</i> ve <i>Motto</i>) nitel çözümlene yöntemiyle incelenmiştir. Dergilerin üretim

	tüketim kültürü, yaşam biçimleri, magazin, yerel magazin basını	süreci ve içeriklerine ilişkin sektör analizi ve metin çözümlemesi yapılmıştır. Sektör analizi yoluyla her iki derginin editöryal kadrolarıyla yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir.
Çalışma 5	İnternet, Medya, Reklam, Haber, Tık Haberciliği	İstanbul'daki 40 adet vakıf ve 9 adet devlet üniversitesinin ön lisans, lisans, 1,2,3 ve 4. sınıf öğrencisi, üniversitelerin idari kadrosunda çalışan personeller ile yüksek lisans öğrencisi 330 kişi oluşturmaktadır.
Çalışma 6	Liberalizm, Spor, Küreselleşme, Ekonomi, Futbol, Medya, 3 Büyük Spor Kulübü	Türkiyedeki spor medyasına yönelik çeşitli araştırmalar detaylı olarak incelenmiştir.
Çalışma 7	Türk Dizileri, Dizi Sektörü, Dizi İhracatı	Türkiye'deki dizi sektörü hakkında araştırma yapılmıştır.
Çalışma 8	Sağlık iletişimi, Sağlık Haberciliği, Korku Çekiciliği, Ekonomi Politik, Eleştirel Söylem Analizi	Türkiye'deki medya sektöründeki gazetelere yönelik araştırma yapılmıştır.
Çalışma 9	Ağ toplumu, Ekonomi Politik, Medya Sahipliği	Türkiye'deki 1990-2010 yılları arasındaki medya sektörünün sahiplik yapısını analiz edilmiş ve kavramsal modeller incelenmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen araştırmalarda en fazla anahtar kelimenin Çalışma 2'de olduğu görülmektedir. Diğer yandan bir çalışmada (Çalışma 5) anket yöntemi nicel araştırma uygulanırken diğer bütün çalışmalarda nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Tablo 4'te çalışmalara ilişkin kaynakça sayısı, örneklem büyüklüğü ve analiz yöntemi belirtilmektedir.

Tablo 4. Çalışmaların kaynakça sayısı, analiz yöntemi ve örneklem büyüklüğü

	Analiz Yöntemi	Kaynakça Sayısı	Kullanılan Yabancı Kaynak Sayısı Oranı (%)	Örneklem Büyüklüğü
Çalışma 1	Araştırma için betimsel analiz ve nitel durum çalışması deseni belirlenmiştir.	91	55,55	-
Çalışma 2	Araştırma kapsamında içerik analizi ve söylem analizi teknikleri kullanılmıştır.	85	1,00	-
Çalışma 3	Araştırmada derinlemesine mülakat ve içerik taraması tekniklerine başvurularak incelenmiştir.	123	4,80	-
Çalışma 4	Nitel çözümleme yöntemi, sektör analizi ve metin çözümlemesi yapılmıştır. Ayrıca yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir.	164	10,36	-
Çalışma 5	Nicel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Araştırmada genel tarama modeli desen olarak tercih edilmiştir.	71	5,63	330
Çalışma 6	Nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır.	127	2,36	-
Çalışma 7	-	83	2,12	-
Çalışma 8	Nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır.	374	38,23	-
Çalışma 9	Araştırmada derinlemesine mülakat ve örnek olay (durum) çalışması yapılmıştır.	89	58,42	-

Tablo 4'te çalışmalarla ilgili, analiz yöntemleri, örneklem büyüklüğü ve kullanılan kaynakça sayıları belirtilmektedir. Çalışmalara yönelik tek nicel yöntem uygulanarak saha araştırması yapılmış çalışma 8. çalışmadır. Diğer çalışmaların tümü nitel araştırma yöntemiyle yapılmıştır. Çalışmaların kaynakça sayılarına göre incelendiğinde en fazla kaynakçanın Çalışma 8'de olduğu görülürken, en az kaynakçanın bulunduğu çalışmanın 5. Çalışma olduğu belirlenmiştir. Diğer yandan araştırma kapsamında ele alınan çalışmalarda yabancı kaynaklardan yararlanma oranının oldukça düşük olduğu

görülmektedir. Kullanılan yabancı kaynakların çoğunlukla İngilizce dilinde olduğu belirlenmiştir. Çalışmalarda en fazla yabancı kaynak 9. Çalışmada (%58,42) olduğu görülmürken en az yabancı kaynağın 2. Çalışmada kullanıldığı belirlenmiştir. Çalışmalarda uygulanan araştırma yöntemlerinden sadece birinin nicel araştırma yöntemine göre kurgulandığı görülmürken diğer çalışmaların nitel araştırma yöntemiyle yapıldığı belirlenmiştir (Tablo 4).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Gelişen dünya ile birlikte iletişim olanaklarının da paralel olarak gelişmesi bireylerin sürekli olarak davranışlarını değiştirmektedir. Bireylerin sürekli değişim göstermesi aynı zamanda toplumların da değişimine ve gelişimine imkân sağlamaktadır. Bu kapsamda bu gelişim ve değişimi bireylerin refahına ve mutluluğuna yöneltmek gerekmektedir. Bu araştırmanın konularını oluşturan ekonomi politiküi ve medyanın ekonomi politiküi konuları gerek bireyleri gerekse toplumları hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu kapsamda araştırmada esas ulaşmak istenen amaç, medyanın gücünü kullanarak bireyleri etkileyen ekonomi politiküi kavramının incelenerek gerek ulusal ve gerekse uluslararası literatürde irdelenmesini ve geliştirilmesine yönelik gelecekteki araştırmacılara ışık tutmaktır.

Araştırma kapsamında ekonomi politiküi ve medyanın ekonomi politiküi kavramlarını inceleyen ve YÖK internet veri tabanında yer alan çalışmaların incelenerek konularla ilgili gelecekte yapılacak araştırmalara yol göstermek amaçlanmaktadır. Araştırma çerçevesinde yapılan incelemelerde lisansüstü çalışmaların biçimsel yönlerinin ele alınarak incelendiği bir uygulama yapılmıştır. Diğer yandan araştırmada uygulanan içerik analizi yönteminde temel amacın ilgili çalışmalar hakkında derinlemesine bilgi edinmek olduğu bilinmelidir. Bu kapsamda ilgili konularla içerik analizi yöntemiyle yapılmış herhangi bir araştırmaya da rastlanılmamış olması araştırmanın literatüre katkı yapacağını düşündürmektedir. Araştırmada, ilgili konulara yönelik oluşturulmuş 9 adet lisansüstü tezin akademik bakış ilelexical, semantic ve stylistic biçimleri (Erdem, 2017) değerlendirilmektedir.

Son yıllarda araştırmacılar tarafından ilgiyle araştırılan ekonomi politiküi hakkında oluşturulmuş araştırmalarda rağbet görmeye başlayan medyanın ekonomi politiküi kavramına yönelik yapılan araştırmaların kısıtlı olduğu görülmektedir. Tablo 1'e göre yapılan incelemede medyanın ekonomi politiküi hakkında 2 adet lisansüstü teze, Ekonomi Politiküi hakkında ise 6 adet teze rastlanılmıştır. Bununla birlikte incelenen çalışmaların 3'ü Radyo Sinema Televizyon alanında yapılmasına karşı diğer araştırmaların çeşitli iletişim alanlarında yapıldığının belirlenmesi konunun son dönemlerde iletişim alanında rağbet görmeye başlayan bir konu olduğunu göstermesi açışından önemlidir. Bu çerevde araştırma konularının gerek Türkiye açışından ve gerekse diğer dünya ülkeleri açışından önemli konular olduğu düşünölmektedir. Araştırmalarda genel olarak uygulama alanı medya araçlarından oluşturmaktadır (Tablo 4). Bu kapsamda genel olarak medya sektöründe medyanın ekonomi politiküi ve ekonomi politiküi kavramları ele alınmıştır. Araştırmacıların bu kavramları konu alan ve daha farklı konularla ilişkilendiren araştırmalar yapmaları tavsiye edilir. İlgili 9 çalışmaya yönelik yararlanılan kaynaklar incelendiğinde bütün çalışmalarda yabancı kaynak kullanımının düşük oranlarda olduğu görülmektedir (Tablo 5). Başka bir deyişle yabancı kaynaklara alıntı yapılıp ulaşılmaması bir kısıt olarak görölebilir. Bu sonuca göre literatürde ilgili konularla ilişkili ulusal çalışmaların da kısıtlı olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca çalışmalarda uygulanan analiz ve yöntemler irdelendiğinde genel olarak nitel uygulama yapıldığı sadece bir araştırmanın nicel yöntemle uygulandığı görülmektedir. Bu kapsamda gelecekte yapılacak araştırmalarda ilgili konular hakkında daha nicel yöntemlerle uygulama yapılması tavsiye edilebilir.

Araştırma uygulanırken sadece bir veri tabanından (Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi) veriler elde edilmesi, elde edilen bulguların yalnızca bu veri tabanı ölçeğinde geçerli olacağını göstermektedir. Farklı veri tabanlarından elde edilebilecek bulgular buy araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmeyebilir. Bu kapsamda farklı veri tabanlarını incelemek araştırmacılara öneri niteliğinde olmaktadır. Ayrıca ilgili konulara yönelik sadece lisansüstü çalışmaların incelenmesi, diğer bildiri ve makalelerin ele alınmaması da bu araştırmanın kısıtları arasında gösterilebilir. Diğer yandan maliyet ve zaman kısıtları

nedeniyle araştırma konularına ilişkin yapılan uluslararası araştırmalarında ele alınamaması da araştırmanın başlıca kısıtları arasında gösterilebilir.

Sonuç olarak ilgili literatürde ulusal literatüre yönelik çalışmaların oldukça kısıtlı sayıda olması nedeniyle araştırmacıların özellikle iletişim alanında ekonomi politiği hakkında yapılabilecek araştırmalara daha fazla önem vermeleri önerilmektedir. Buna ek olarak farklı araştırma yöntemleri olan nicel ve karma araştırma yöntemleri uygulanarak çeşitli araştırmalar yapılması önerilmektedir. Diğer yandan ilgili konularla iletişim bilimlerinin farklı konularının ilişkilendirilmesiyle özellikle ulusal literatürün gelişmesine katkı sağlayacaktır. Bu öneri ve bulgular eşliğinde araştırma kapsamında ulaşılmaması arzulanan, ilgili konulara yönelik bir çerçeve çizmek ve literatürdeki belirlenen kısıtlılığı giderebilmeye yönelik mevcut durumun resmedilmesidir. Ayrıca araştırma kapsamında ulaşılmak istenen gelecekte Medyanın Ekonomi Politigi ile Ekonomi Politigi konularına yönelik araştırmacılara yol gösterici olmaktadır.

Kaynakça

- Altay, B. ve Kurtaslan, T. (2008). Genel Ekonomi. Lisans yayıncılık, İstanbul.
- Aslan, N. B. (2020). *Medyanın Ekonomi Politigi Bağlamında Rahip Brunson Olayı Ve Dolar Krizinin Türk Medyasında Sunumu*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Aydın, A. (2019). *Yeni Medyanın Ekonomi Politigi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ana Bilim Dalı-Basın Ekonomisi ve İşletmeciliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Aydın, N. (2019). *Eskişehir'deki Yerel Magazin Basınının Ekonomi Politigi: Follow ve Motto Dergileri Örnekleri* Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basın ve Yayın Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Başkaya, F. (2004). Kalkınma iktisadının yükselişi ve düşüşü. Ankara: Maki Basın Yayın.
- Beştaş, C. (2019). *İnternet Teknolojisi ile Değişen Haber Konsepti: Tık Haberciliğinin Ekonomi Politigi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Cohen, L. (2007). Experiments, quasi-experiments, single-case research and meta-analysis (Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. in Eds) Research methods in education. (6th eds.). In: London: Routledge Falmer.
- Dağsalgüler, A. (2013). *Ağ Toplumu Ekonomi Politigi: Türkiye'de 1990-2010 Yılları Arasında Medya Sektörünün Yeniden Şekillenmesi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon Sinema Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Dochy, F. (2006). A guide for writing scholarly articles or reviews for the Educational Research Review. *Educational Research Review*, 4(1-2), 1-21.
- Düzgün, R. (2015). Genel Ekonomi: Seçkin Yayıncılık.
- Erdem, A. T. (2017). Kurumsal Girişimcilik Üzerine Yapılan Çalışmaların İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. *EUropean Journal of Managerial Research (EUJMR)*(1), 1-8.
- Erdem, A. T. (2020a). Sanal Kaytarma Davranışının İş Performansına Etkisinde İşe Bağlılığın Aracı Rolüne Yönelik Bilişim Sektöründe Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(4), 3843-3858.

- Erdem, A. T. (2020b). Research with a Content Analysis Method of the Studies on Career Optimization and Career Adaptability. *Black Sea Journal of Public and Social Science*, 3(2), 82-91.
- Falkingham, L. and Reeves, R. (1998). Context analysis—A technique for analysing research in a field, applied to literature on the Management of R&D at the section level. *Scientometrics*, 42(2), 97-120.
- Gargalık, E. (2016). *Sağlık Haberlerinde Korku Çekiciliği Üzerinden Üretilen Söylemlerin Ekonomi Politikası*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basın Yayın Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Gürler, A. Z. (2013). Genel ekonomi: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kütükçü, H. M. (2021). *Yeni Dönem Türk Sinemasının Ekonomi Politikası: Yönetmen Odaklı Sinemadan Yapımcı Odaklı Üretim Mekanizmasına*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Lenin, V. I. i. ve Erdoğan, S. (1988). Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi: Geniş-çaplı Sanayi İçin Bir İçpazarın Oluşma Süreci: Sol.
- Menteş, A. C. (2017). *Türkiye'nin Liberalleşme Sürecinde Spor Basınının Ekonomi Politikası Ve Üç Büyük Futbol Kulübüne Yönelik Haberler Özelinde Spor Haberciliği*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Medya Ekonomisi ve İşletmeciliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Özdemir, H. Ö. (2021a). Örgütsel bağlılık ile psikolojik güçlendirme arasındaki ilişkiler: Kırşehir örneği. *Ahi Evran Akademik Bakış*, 2(1), 53-60.
- Özdemir, H. Ö. (2021b). Tarımsal Örgütsel Davranış Konularında Hazırlanmış Tezlerin İçerik Yönünden İncelenmesi. *Kapadokya Akademik Bakış*, 5(1), 1-24.
- Özdemir, H. Ö. ve İpek, C. (2020). Üniversite İdari Personelinin Örgütsel Bağlılık Algılarının Örgütsel Kültür Algılarından Yordlanması. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 2823-2845.
- Öztürk, M. (2015). *Türkiye'de Dizi Sektörü'nün Ekonomi Politikası*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Sinema ve Televizyon Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Tutar, H. ve Erdem, A. T. (2020). Örnekleriyle bilimsel araştırma yöntemleri ve-SPSS uygulamaları. Seçkin Yayıncılık.
- Wasko, J. (2004). The political economy of communications. *The SAGE handbook of media studies*, 309-330.
- Weinberg, D. (2011). Sociological perspectives on addiction. *Sociology Compass*, 5(4), 298-310.
- West, R. and Brown, J. (2013). Theory of addiction. *John Wiley & Sons*
- Yaylagül, L. (2017). Kitle iletişim kuramları/egemen ve eleştirel yaklaşımlar (8. bs.). İstanbul: Dipnot Yayınları.
- Yıldırım, M. H. ve Gümüşsoy, Y. (2018). Bilgi Paylaşımı Üzerine Yapılan Çalışmaların İçerik Analiz Yöntemiyle İncelenmesi. Editör: Karadal, H., Erdem, A. T. ve Karadal, M. Ş. (Eds.), 3. International EMI Entrepreneurship and Social Sciences Congress: Dilkur Akademisi.